

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«КИЇВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ТАВРІЙСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО»**

Циклова комісія економіко-управлінських та соціальних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора коледжу
з навчально - виховної роботи

Людмила ПУСТОВОЙТ

«30» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НЗП01.15«Соціологія»

(код за ОПП і назва навчальної дисципліни)

підготовки фахового молодшого бакалавра

освітньо-професійної програми Обслуговування комп'ютерних систем і мереж

спеціальності 123 Комп'ютерна інженерія

відділення Екології, комп'ютерних систем та автоматизації.

Київ 2023

Робоча програма з дисципліни «Соціологія» для підготовки фахових молодших бакалаврів за освітньо-професійною програмою Обслуговування комп'ютерних систем і мереж складена на основі навчальної програми з дисципліни « Соціологія» для 4 курсу спеціальності 123 Комп'ютерна інженерія.

РОЗРОБНИК: Лариса ЛЮБЧЕНКО, викладач вищої категорії.
(вказати авторів, їх посади, наукові ступені та вчені звання)

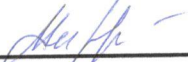
Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії економіко-управлінських та соціальних дисциплін.

Протокол № 1 від «27» серпня 2023 р.

Голова циклової комісії Людмила САРНАВСЬКА.

Розглянуто і рекомендовано до затвердження навчально-методичною радою коледжу.

Протокол № 1 від « 30 » серпня 2023 р.

Голова НМР Аліна ОДИНЕЦЬ.

Зміст

1. Пояснювальна записка	4
2. Навчально-тематичний план дисципліни	6
3. Календарно-тематичний план	7
4. Теми і плани лекційних занять	8
5. Теми і плани семінарських занять	10
6. Теми і питання до самостійної роботи	12
7. Методи активізації навчального процесу	14
8. Система поточного і підсумкового контролю знань	15
9. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти	18
10. Рекомендована література	19
Додатки	

1. Пояснювальна записка.

Актуальність даної програми сьогодні.

Соціологія, як наука про поведінку людей в соціумі, дає можливість студентам зрозуміти сутність та особливості соціальних законів, та закономірностей, за якими функціонують соціальні групи, спільноти та суспільство в цілому. Соціологія формує уявлення про розвиток суспільства, його життєдіяльність, сутність різних соціальних груп, специфіку відносин між ними, особливості національних відносин і шляхи розв'язання національного питання у різних суспільних умовах, роль і функції сім'ї, як соціального інституту, проблеми соціології політики, та соціалізації особистості. На сучасному етапі розвитку суспільства соціологія стає науковим орієнтиром в усвідомленні людиною сутності соціальних процесів, механізмів і закономірностей їх удосконалення. Курс „Соціологія” у системі підготовки молодших спеціалістів сприяє громадському становленню студентської молоді.

Мета: допомогти студентам в опануванні категоріального апарату соціології, формування практичних навичок аналізу соціальних явищ і процесів, проведення соціологічних досліджень, ґрунтовному вивченні особливостей соціального життя та взаємодії людей між собою.

Завдання:

- розкрити специфіку соціології, як науки про суспільство, її відмінність від інших наук; обґрунтувати важливість існуючих теоретичних концепцій класичного та сучасного періодів розвитку соціального знання,
- показати їх особливості і взаємозв'язок; розкрити та пояснити особливості функціонування різних соціальних інститутів, важливість вивчення кожного з них для особистого життя людини;
- показати емпіричне значення використання методів соціального дослідження для різних сфер життя суспільства.
- сприяти засвоєнню студентами соціології як цілісної системи людських знань, осмисленню проблем, що породжені сучасною суспільною практикою.

Процес вивчення дисципліни НЗП01.15 «Соціологія» спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

а) загальні компетентності (ЗК):

- ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової

активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Здатність працювати в команді.

ЗК8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

б) спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК9. Здатність оформляти отримані робочі результати у вигляді презентацій, науково-технічних звітів.

СК14. Здатність оцінювати і враховувати економічні, соціальні, технологічні та екологічні чинники, що впливають на сферу професійної діяльності.

Очікувані результати навчання.

РН1. Знати свої права, як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

РН16. Спілкуватись усно та письмово з професійних питань українською та іноземною мовою.

РН18. Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки. Вміти приймати обґрунтоване рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи при вирішенні технічних та організаційних задач у професійній діяльності.

2. Навчально-тематичний план дисципліни "Соціологія" для спеціальності 123 Комп'ютерна інженерія.

№ п/п	Назва розділу	Кількість годин			
		Всього	Лекції	Семін.	Самост.
1.	Теоретична соціологія. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії.	4	2		2
2.	Етапи розвитку соціології. Історичний шлях розвитку світової та вітчизняної соціологічної думки.	6	2	2	2
3.	Соціальні відносини та соціальні інститути.	2	2		
4.	Соціальна структура суспільства. Соціальна стратифікація.	2	2		
5.	Соціологія особистості. Самовиховання особистості.	4	2		2

6.	Соціологія девіантної поведінки.	6	2	2	2
7.	Соціологія економіки.	2	2		
8.	Соціологія конфлікту. Соціально – психологічний клімат у колективі.	4	2		2
9.	Соціологія політики.	4	2	2	
10.	Соціологія сім'ї та шлюбу.	4	2	2	
11.	Соціологія молоді.	6	2	2	2
12.	Гендерна соціологія.	2	2		
13.	Основи соціології праці та управління.	2	2		
14.	Соціологія освіти.	2	2		
15.	Соціологія громадської думки.	2	2		
16.	Соціологія культури.	2	2		
17.	Соціологія релігії.	2	2		
18.	Питання методології, методики та технології конкретно-соціологічних досліджень. Соціальні технології у практичній діяльності.	4	2	2	
Всього		60	36	12	12

3. Календарно-тематичний план дисципліни "Соціологія" для спеціальності 123 Комп'ютерна інженерія.

№ п/п	Назва розділу, теми, заняття	Кількість годин		
		Лекції	Семін.	Самост.
1.	Теоретична соціологія. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії.	2		2
2.	Етапи розвитку соціології. Соціальні відносини та соціальні інститути.	2		2
3.	Семинар. Етапи розвитку соціології. Історичний шлях розвитку світової та вітчизняної соціологічної думки.		2	
4.	Соціальні відносини та соціальні інститути.	2		
5.	Соціальна структура суспільства. Соціальна стратифікація.	2		

6.	Соціологія особистості. Самовиховання особистості.	2		2
7.	Соціологія девіантної поведінки.	2		2
8.	Семінар. Соціологія особистості. Соціологія девіантної поведінки.		2	
9.	Соціологія економіки.	2		
10.	Соціологія конфлікту. Соціально – психологічний клімат у колективі.	2		2
11.	Соціологія політики.	2		
12.	Семінар. Соціологія конфлікту. Соціологія політики.		2	
13.	Соціологія сім'ї та шлюбу.	2		
14.	Семінар. Соціологія сім'ї та шлюбу		2	
15.	Соціологія молоді.	2		2
16.	Семінар. Соціологія молоді.		2	
17.	Гендерна соціологія.	2		
18.	Основи соціології праці та управління.	2		
19.	Соціологія освіти.	2		
20.	Соціологія громадської думки.	2		
21.	Соціологія культури.	2		
22.	Соціологія релігії.	2		
23.	Питання методології, методики та технології конкретно-соціологічних досліджень. Соціальні технології у практичній діяльності.	2		
24.	Семінар. Питання методології, методики та технології конкретно-соціологічних досліджень. Соціальні технології у практичній діяльності.		2	
Всього: 60		36	12	12

4. Теми і плани лекційних занять.

Тема. Теоретична соціологія. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії.

План

1. Предмет і об'єкт та функції соціології.

2. Структура соціологічного знання.

Література: Аблов А.Ф. Тема 1, ст.6-18

Тема. Етапи розвитку соціології. Соціальні відносини та соціальні інститути.

План

1. Протосоціологічні вчення античних часів (античний період).
2. Епоха Відродження та класичний період в соціології.
3. Розвиток соціології в Україні з найдавніших часів до XIX ст. та в XX ст.
4. Сучасна західна соціологія: основні школи та напрями.
5. Сутність, структура та ознаки соціальних відносин.
6. Соціальні інститути: умови виникнення, ознаки та типи.

Література: Аблов А.Ф. Тема 2, ст.19-37.

Тема. Соціальна структура суспільства. Соціальна стратифікація.

План

1. Суспільство: суть, ознаки, концепції розвитку, класифікація.
2. Поняття соціальної структури суспільства. Соціальні групи як різновид соціальних спільнот.
3. Соціальна стратифікація та соціальна мобільність.

Література: Аблов А.Ф. Тема3, ст.38-45. Тема 5, ст.60-70.

Тема. Соціологія особистості. Самовиховання особистості.

План

1. Поняття особистості. Особистість як суб'єкт суспільних відносин. Структура особистості.
2. Вік у соціальному вимірі.
3. Формування особистості в процесі соціалізації.
4. Рольові теорії особистості. Соціальний статус і соціальна роль.

Література: Аблов А.Ф. Тема 9, ст.96-102.

Тема. Соціологія девіантної поведінки.

План

1. Сутність девіації та причини виникнення девіантної поведінки класифікація.
2. Теорії девіації: теорія аномії, теорія конфлікту, ярликування, концепція культуральної трансмісії.
3. Соціальний контроль та соціальні наслідки девіації.

Література: Козирєв М.П. Розділ 16, ст.478-496.

Тема. Соціологія економіки.

План

1. Сутність економічної соціології, об'єкт, предмет та завдання.
2. Історичні витоки економічної соціології в працях науковців.
3. Основні поняття і категорії економічної соціології.

Література: Козирєв М.П. Розділ 11, ст.320-332.

Тема. Соціологія конфлікту. Соціально – психологічний клімат у

колективі.

План

1. Конфлікт: сутність, причини виникнення, функції конфлікту.
2. Структура та класифікація конфліктів.
3. Фундаментальні теорії конфлікту. Л.Козера, Р.Дарендорфа, К.Боулдінга.
4. Шляхи і способи попередження та подолання конфліктів.
5. Способи та правила поведінки у конфліктних ситуаціях. Стратегії виходу з конфліктної ситуації.

Література: Аблов А.Ф. Тема 11, ст.111-117. І.М. Лесік ст.24-30.

Тема. Соціологія політики.

План

1. Поняття та категорії соціології політики.
2. Поняття влади як центральне в соціології політики. Типи та форми держави.
3. Електоральна соціологія. Екзитполи та їх значення.
4. Основні тенденції розвитку політичного життя в Україні.

Література: Козирев М.П. Розділ 10, ст.289-298.

Тема. Соціологія сім'ї та шлюбу.

План

1. Сім'я як соціальний інститут і мала соціальна група.
2. Типи та функції сім'ї. Основні підходи до вивчення сім'ї.
3. Шлюб його сутність та типи. Розлучення та його наслідки.
4. Сімейно-шлюбні стосунки у сучасних умовах: основні тенденції розвитку.

Література: Аблов А.Ф. Тема 10, ст.103-111.

Тема. Соціологія молоді.

План

1. Основні поняття і категорії соціології молоді.
2. Соціальні характеристики молоді, її особливості та специфічні риси.
3. Молодіжні проблеми та їх зміст.
4. Державна молодіжна політика в Україні: складові та напрямки.

Література: Мачуліна І. І. ст.4-30.

Тема. Гендерна соціологія.

План

1. Сутність, основні категорії гендерної соціології.
2. Фемінізм: сутність, етапи, напрями.

Література: Козирев М.П. Розділ 14, ст. 411-428.

Тема. Соціологія освіти.

План

1. Освіта як предмет вивчення соціології. Еволюція освіти.
2. Власне соціологія освіти.
3. Соціологічні дослідження освіти.

Література: М.В. Примуш. Тема 25, 1-3.

Тема. Основи соціології праці та управління.

План

1. Соціологія праці та управління, її поняття і категорії.
2. Історія розвитку соціологічних ідей про працю та управління.

Література: М.В. Примуш. Тема 22. Розділ 2-3.

Тема. Соціологія громадської думки

План

1. Предмет, структура соціології громадської думки;
2. Громадська думка, як соціальний інститут;
3. Канали висловлення громадської думки;
4. Вплив та маніпулювання громадською думкою.

Література: М.П. Лукашевич. Тема 13,1-3.

Тема. Соціологія культури.

План

1. Культура як об'єкт соціологічного пізнання.
2. Різноманітність теоретичних підходів до вивчення та розуміння культури.
3. Основні елементи і функції культури.
4. Форми культури.
5. Соціальна комунікація.

Література: М.В. Примуш. Тема 23-24.

Тема. Соціологія релігії.

План

1. Предмет і об'єкт соціології релігії.
2. Роль і місце соціології релігії серед інших наук.
3. Соціологія релігії і феноменологія.
4. Соціологія релігії і теологія.
5. Становлення соціології релігії як наукової дисципліни.
6. Засоби соціології релігії.

Література: М.В. Примуш. Тема 21.1-2.

Тема. Питання методології, методики та технології конкретно-соціологічних досліджень. Соціальні технології у практичній діяльності.

План

1. Підготовка до проведення конкретно-соціологічного дослідження та його етапи.
2. Програма і робочий план конкретно-соціологічного дослідження
3. Основні методи конкретно-соціологічного дослідження. Метод інтерв'ю. Метод експертних оцінок.
4. Анкетні опитування. Соціометричне опитування.
5. Роль опитувань у зборі первинної соціальної інформації.

5. Теми і плани семінарських занять.

Семінарське заняття № 1.

Тема. Етапи розвитку соціології. Соціальні відносини та соціальні інститути.

План

1. Протосоціологічні вчення античних часів (античний період).
2. Епоха Відродження.
3. Класичний період.
 - 3.1. О. Конт – засновник соціології як самостійної науки.
 - 3.2. Г. Спенсер.
 - 3.3. Соціологізм Е. Дюркгейма.
 - 3.4. "Розуміюча" соціологія М. Вебера.
4. Розвиток соціології в Україні з найдавніших часів до ХІХ ст.
5. Розвиток вітчизняної соціології в Україні до ХХ ст.
6. Сучасна західна соціологія: основні школи та напрями.
7. Соціальні інститути: умови виникнення ознаки та структура.
8. Типи соціальних інститутів. Інституціоналізація.

Питання для дискусії.

1. У чому полягала специфіка первісних уявлень людей про суспільство?
2. Які особливості теорії соціальної стратифікації Платона, теорії «середнього класу» Арістотеля?
3. Наскільки доцільне застосування принципів соціального менеджменту Н. Макіавеллі за сучасних умов?
4. Що нового вніс у соціологічну думку Т. Гоббс своїм вченням про суспільний договір?
5. З якими засадами справедливого суспільства, сформульованими Т. Мором і Т. Кампанеллою Ви згодні? Щодо яких проблем подискутували б?
6. Яка роль О. Конта і Г. Спенсера у становленні соціології?
7. Чим відрізняються між собою соціологічні погляди К. Маркса і М. Вебера?
8. Охарактеризуйте етапи зародження і розвитку соціологічної думки в Україні.
9. Чим зумовлене неоднакове ставлення до соціології у демократичних і тоталітарних державах?
10. У чому полягають особливості розвитку вітчизняної соціології ХХ ст.?
11. Охарактеризуйте основні сучасні соціологічні теорії.

Література: Аблов А.Ф. Тема 1, ст.6-18. Тема 2, ст.19-37.

Семінарське заняття № 2.

Тема. Суспільство. Соціологія особистості. Девіантна поведінка.

План

1. Поняття соціальної структури суспільства.
2. Соціальна стратифікація та соціальна мобільність.
3. Поняття особистості. Структура особистості.
4. Рольові теорії особистості. Соціальний статус і соціальна роль.
5. Формування особистості в процесі соціалізації.
6. Сутність девіації та причини виникнення девіантної поведінки.
7. Теорії девіації: теорія аномії, теорія конфлікту, ярликування, концепція культуральної трансмісії.
8. Соціальний контроль та соціальні наслідки девіації.

Питання для дискусії.

1. Що таке соціальна структура суспільства?
2. Як і чому виникають соціальні спільності, прошарки, групи?
3. Види соціальної структури суспільства.
4. Чим характеризується стабільність соціальної структури суспільства?
5. Що таке соціальна стратифікація?
6. Поясніть відмінності між поняттями «клас» і «страта».
7. Розкрийте сутність теорії соціальної стратифікації.
8. Охарактеризуйте історичні типи стратифікації.
9. Які особливості еволюції соціально-класової структури властиві українському суспільству на рубежі ХХ—ХХІ ст.?
10. Що таке мобільність?
11. Які основи соціальної нерівності в суспільстві?
12. Визначте статусні позиції і політичну поведінку соціальних прошарків.
13. Охарактеризуйте основні маргінальні групи в сучасній Україні. Що породило їх? Які ймовірні тенденції їх розвитку?
14. Визначте основні суттєві риси феномену «середнього класу», його соціальні функції.
15. Проблема інтелігенції в сучасному українському суспільстві.
16. Проблема адаптації людини до сучасних умов.
17. Основні тенденції розвитку сучасної структури суспільства.
18. Розвиток демографічних процесів на Україні.

Література: Аблоу А.Ф. Тема3, ст.38-45. Тема 5, ст.60-70. Козирев М.П. Розділ 16, ст.478-496.

Семінарське заняття № 3.

Тема. Соціологія конфлікту. Соціологія політики.

План

1. Основні підходи до вивчення етносу: соціобіологічний, історико – еволюційний, конструктивіський.
2. Конфлікт: сутність, причини виникнення, класифікація та функції конфлікту.
3. Структура конфліктів. Фундаментальні теорії конфлікту.
4. Шляхи і способи попередження та подолання конфліктів.
5. Способи та правила поведінки у конфліктних ситуаціях. Стратегії виходу з конфліктної ситуації.
6. Поняття та категорії соціології політики.

7. Електоральна соціологія . Екзитполи та їх значення.
8. Основні тенденції розвитку політичного життя в Україні.

Питання для дискусії.

1. Що є причинами національних конфліктів у світі?
2. Національні процеси в сучасному суспільстві.
3. Міжнаціональні конфлікти.
4. Національні конфлікти та їх рішення в сучасних умовах.
5. Дайте порівняльну характеристику головних соціологічних теорій конфлікту.
6. Розкрийте сутність подвійного характеру функцій конфлікту, проілюструйте окремі з них.
7. Проаналізуйте можливі причини конфлікту. Спробуйте з'ясувати причини одного з широко відомих соціальних, політичних, економічних конфліктів сучасності.
8. Вкажіть головні механізми виникнення між групових конфліктів та проаналізуйте їх.
9. Доведіть перспективність врегулювання конфліктів за допомогою третьої сторони, навівши приклади із сьогодення.
10. Проаналізуйте з точки зору стабільності розвитку суспільства головні форми розв'язання конфліктів.

Література: Аблов А.Ф. Тема 11, ст.111-117 . І.М. Лесік ст.24-30.

Козирев М.П. Розділ 10, ст.289-298.

Семінарське заняття № 4.

Тема. Соціологія сім'ї та шлюбу.

План

1. Сім'я як соціальний інститут і мала соціальна група.
2. Основні типи, функції, підходи до вивчення сім'ї.
3. Історичні типи та форми сімейно-шлюбних відносин.
4. Шлюб його сутність та типи.
5. Розлучення: сутність та наслідки.
6. Сімейно-шлюбні стосунки у сучасних умовах: основні тенденції розвитку.

Питання для дискусії.

1. Сім'я як важливий елемент життя суспільства.
2. Психологічний клімат сім'ї та сімейні конфлікти.
3. Виховання та соціалізація дитини в сучасній українській сім'ї, проблема батьків і дітей.
4. Криза сучасної сім'ї та шляхи її подолання.
5. Психологічний клімат сім'ї та проблема сімейних конфліктів.
6. Проблема батьків і дітей в сучасній сім'ї.
7. Сучасні трансформації інституту сім'ї.
8. Сімейна та гендерна політика.

Література: Аблов А.Ф. Тема 10, ст.103-111.

Семінарське заняття № 5.

Тема. Соціологія молоді.

План

1. Основні поняття і категорії соціології молоді.
2. Соціальні характеристики молоді, її особливості та специфічні риси.
3. Молодіжні проблеми та їх зміст.
4. Державна молодіжна політика в Україні: складові та напрямки.

Питання для дискусії.

1. У чому полягають особливості предмета та об'єкта соціології молоді?
2. Визначте місце соціології молоді серед інших соціологічних, соціально-гуманітарних, природничих наук.
3. З якими причинами пов'язане зростання ролі молоді у житті суспільства.
4. Які методи соціології використовуються для дослідження молодіжних проблем?
5. Коли сформувалась соціологія молоді і в чому полягає необхідність такої галузі знань?
6. Назвіть основні школи вітчизняної соціології молоді.
7. Назвіть найактуальніші молодіжні проблеми в сучасному українському суспільстві.
8. Для чого соціологія молоді вивчає життєвий цикл людини?
9. Яка різниця і критерії соціального і біологічного віку?
10. В чому складність та суперечність процесу соціалізації молоді на сучасному етапі розвитку суспільства.
11. Охарактеризуйте становище молоді на сучасному ринку праці України.
12. Якими рисами молодіжна субкультура відрізняється від інших субкультур?
13. Охарактеризуйте основні форми девіантної поведінки молоді.
14. Визначте мету та завдання державної молодіжної політики.
15. Назвіть основні напрями державної молодіжної політики.
16. На яких основних принципах реалізується державна молодіжна політика в сучасній Україні?

Література: Мачуліна І. І ст. 4-30.

Семінарське заняття №6.

Тема. Питання методології, методики та технології конкретно-соціологічних досліджень. Соціальні технології у практичній діяльності.

План

1. Підготовка до проведення конкретно-соціологічного дослідження та його етапи.
2. Програма і робочий план конкретно-соціологічного дослідження
3. Основні методи конкретно-соціологічного дослідження.
4. Метод інтерв'ю. Метод експертних оцінок.
5. Анкетні опитування. Соціометричне опитування.
6. Роль опитувань у зборі первинної соціальної інформації.

Питання для дискусії.

1. Як проводиться конкретно-соціологічне дослідження ?
2. Назвіть основні види конкретного-соціологічного дослідження.
3. Поясніть сутність та складові програми конкретного-соціологічного дослідження.
4. Опишіть робочий план КСД.
5. Назвіть та охарактеризуйте методи збору соціологічної інформації.
6. Як проводяться анкетні опитування?
7. Що таке соціометричне опитування?
8. Що таке метод інтерв'ю?
9. Як працює метод експертних оцінок?

Література: Козирєв М. П. Розділ 19, ст. 572-584.

6. Теми і питання для самостійної роботи студентів.

Тема. Теоретична соціологія. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії. (2 год.)

1. Місце соціології в системі наук.
2. Зростання ролі соціології у сучасних умовах, її значення у процесах державо і націотворення в Україні.
3. Функції соціології та її роль у розвитку суспільства.

Література: Аблов А.Ф. Тема 1, ст.6-18.

Форма контролю: опитування, перевірка рефератів/конспекту

Тема. Етапи розвитку соціології. Соціальні відносини та соціальні інститути. (2 год.)

1. Соціологічна концепція марксизму та її критичний аналіз.
2. Розвиток соціологічної думки в Україні в ХХ ст.
3. Засновники соціології О. Конт та Г. Спенсер.
4. Соціальний інститут, як важливий елемент соціальної структури.
5. Інституціоналізація та її соціальна роль.

Література: Аблов А.Ф. Тема 2, ст.19-37.Тема 5, ст.71-78.

Форма контролю: опитування, перевірка рефератів/конспекту.

Тема. Соціологія особистості. Самовиховання особистості. (2 год.)

1. Рольові теорії особистості.
2. Формування особистості в процесі соціалізації.

Література: Аблов А.Ф. Тема 9, ст.96-102.

Форма контролю: опитування, перевірка рефератів/конспекту.

Тема. Соціологія девіантної поведінки. (2 год.)

1. Біологічні та психологічні трактування причин девіації.
2. Суїцид та його причини.
3. Відмінність норм права та моралі.

Література: Козирєв М.П. Розділ 16, ст.478-496.

Форма контролю: опитування, перевірка рефератів/конспекту.

Тема. Соціологія конфлікту. Соціально – психологічний клімат у колективі. (2 год.)

1. Розвиток соціології конфлікту в Україні.
2. Особливості виробничих конфліктів та способи їх подолання.
3. Умови ненасильницького вирішення міждержавних конфліктів.

Література: Аблоу А.Ф. Тема 11, ст.111-117. І.М. Лесік ст.24-30.

Форма контролю: опитування, перевірка рефератів/конспекту.

Тема. Соціологія молоді. (2 год.)

1. Місце соціології молоді у системі соціологічного знання та у державній молодіжній політиці.
2. Державна молодіжна політика в Україні: складові та напрямки.
3. Молодіжні проблеми та їх зміст.

Література: Мачуліна І. І ст.4-30.

Форма контролю: опитування, написання конспектів.

7. Методи активізації навчального процесу.

Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни “ Соціологія “ використовуються: класичні лекції, лекції проблемного характеру, лекції-бесіди, семінарські заняття, семінари-дискусії; реферування; повідомлення за темою (усна доповідь), міні-лекції, мозкові атаки, соціологічні диктанти, тестові завдання, індивідуальні консультації для студентів; виконання студентами самостійних завдань (презентацій).

8. Система поточного і підсумкового контролю знань.

Діагностика знань студентів здійснюється протягом навчального процесу за допомогою усних опитувань на семінарських заняттях, підготовки доповідей та рефератів, перевірки самостійного опрацювання тем, написання соціологічних диктантів, тестів, комбінованих завдань, тематичного оцінювання.

Підсумковим контролем є проведення **заліку**.

Питання на залік:

1. Соціологія як наука. Об’єкт і предмет соціології.
2. Соціологічні закони і категорії.
3. Структура соціології. Функції соціології.
4. Місце соціології в структурі сучасних знань.
5. Позитивістська доктрина О. Конта.

6. “Органічна школа” в соціології Г. Спенсера.
7. “Соціологізм” Е. Дюркгейма. Самогубство за Дюркгеймом.
8. “Розуміюча соціологія” М. Вебера.
9. Теорія конфлікту. Погляди Р. Дарендорфа, Л. Козера.
10. Емпірична соціологія та її основні школи.
11. Символічний інтеракціонізм та феноменологічна соціологія.
12. Соціологічна думка України кінця XVI – поч. XVII ст.
13. Стан та розвиток соціології в сучасній Україні.
14. Сутність та типи соціальних інститутів.
15. Складові елементи та етапи утворення соціального інституту.
16. Соціальні організації та соціальні інститути.
17. Системний підхід до суспільства в соціології
18. Соціальна структура суспільства та її основні елементи.
19. Соціально-класова структура суспільства.
20. Соціальна стратифікація та соціальна мобільність.
21. Основні проблеми соціології особистості.
22. Соціальна роль особистості. Поняття соціального статусу.
23. Характерні риси особистості та її внутрішня духовна структура.
24. Сутність соціалізації та її основні етапи.
25. Причини виникнення та типи девіантної поведінки.
26. Девіантна поведінка та її соціологічне пояснення.
27. Загальна характеристика теорій девіації.
28. Соціальний контроль та соціальні наслідки девіації.
29. Самогубство, як тип негативної девіації.
30. Сім’я як складний соціальний феномен.
31. Структура і функції сім’ї.
32. Тенденції розвитку сімейних відносин в Україні.
33. Шлюб, як складова інституту сім’ї.
34. Розлучення та його наслідки.
35. Соціологія політичних рухів та партій
36. Соціологія молоді як спеціальна соціологічна теорія.
37. Соціальні характеристики молоді, її особливості та специфічні риси
38. Соціологічні дослідження молодіжних проблем.
39. Поняття і категорії соціології політики.
40. Поняття влади як центральне в соціології політики.
41. Типи та форми держави.
42. Електоральні дослідження в соціології. Екзитполи.
43. Основні складові соціології політики.
44. Конфлікт як соціальне явище.
45. Умови виникнення конфліктів, основні стадії їх розвитку.
46. Фундаментальні теорії конфлікту.
47. Соціальні конфлікти: генезис та логіка їх вирішення.
48. Способи та правила поведінки у конфліктних ситуаціях. Стратегії виходу з конфліктної ситуації.
49. Соціологічні дослідження: основний зміст та категорії.
50. Класифікація соціологічних досліджень.
51. Соціометричне опитування.

52. Анкетні опитування. Метод інтерв'ю. Метод експертних оцінок.
53. Загальна характеристика програми соціологічного дослідження.
54. Методологічна частина програми соціологічного дослідження: зміст та характеристика основних категорій.
55. Спостереження та експеримент у соціологічному дослідженні.
56. Етапи проведення соціологічного дослідження.
57. Поняття вибіркової та генеральної сукупності. Репрезентативність дослідження.
58. Методи збирання первинної соціологічної інформації: види та загальна характеристика.

9. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.

Оцінювання знань за 4-бальною шкалою:

Оцінка «5» (відмінно, високий рівень) ставиться тоді коли студент: вільно і творчо володіє матеріалом, визначеним програмою, має діалектичне мислення; аргументовано, науково аналізує соціологічні процеси. Вміє використовувати різноманітні джерела знань, систематично поповнює знання, вміє застосовувати знання соціологічних досліджень при вирішенні професійних питань, подолання конфліктних ситуацій. Уміє вдаватися до діалогу, доводити власну громадську та світоглядну позицію. Виконав 95% обсягу самостійної роботи. Брав участь у конференціях, семінарах, олімпіадах, в проведенні конкретних соціологічних дослідженнях. За підсумками тестування правильно відповідає на 95-85 % питань.

Оцінка «4» (добре, достатній рівень) ставиться тоді коли студент: добре володіє матеріалом, але має незначні ускладнення при відповіді; потребує незначної допомоги викладача при виборі напрямку відповіді та допускає незначні помилки, неточна аргументація; оцінювання соціологічних досліджень більш емоційне ніж наукове. Має незначні труднощі при діалоговій бесіді і доказах власної думки. Виконав 85% обсягу самостійної роботи. За підсумками тестування правильно відповідає на 75-85% питань.

Оцінка «3» (задовільно, середній рівень) ставиться тоді коли студент: користується лише окремими знаннями дисципліни, порушує логіку відповіді, відповідь недостатньо самостійна, допускаються суттєві помилки в знаннях та поясненні питань дисципліни; оцінювання соціологічних досліджень лише емоційне; викладач постійно коректує відповідь студента, мова спрощена. Студенту важко підтримувати бесіду, не вистачає доказів для обґрунтування власного погляду. Виконав не менше 65% обсягу самостійної роботи.

За підсумками тестування правильно відповідає на 55-65 % питань.

Оцінка «2» (незадовільно, початковий рівень) ставиться тоді коли студент: не орієнтується в матеріалі, допускає істотні помилки, що спотворюють зміст вивченого розділу, виявляє серйозні пробіли в знаннях

основного матеріалу, допускає грубі помилки на рівні нижче репродуктивного відтворення, самостійно виконує 20-45% від загальної кількості тестів поточного контролю.

10. Рекомендована література.

Основна

1. Загальна соціологія : конспект лекцій А. Ф. Аблов. – Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2019. – 130 с.
2. Соціологія: Підручник М.Горлач, В.Кремінь, В.Волович та ін. 6-е (доповнене та перероблене). К.: Центр навчально літератури, 2019. 808с.
3. І. М. Лесік. Соціолгія : плани семінарських занять, ключові поняття, питання для контролю і самоконтролю, творчі завдання, вправи, тести для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Молодший бакалавр». Миколаївський національний аграрний університет, 2021.
4. Козирев М. П. Соціологія: підручник М. П. Козирев. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. – 656 с.
5. Конспект лекцій з дисципліни «Соціологія молоді» для студентів спеціальності «Соціологія». укл.: Мачуліна І. І. Дніпродзержинськ, ДДТУ, 2013. – 92 с.

Додаткова

1. Гвоздецька Б., Рюль В., Варга Н. Соціологія: методичні матеріали до самостійної роботи :навчально-методичний посібник для напряму підготовки «054 Соціологія». Ужгород: УжНУ. 2021. 110 с.
2. Соціологія: навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання, що вивчають «Соціологію» О. В. Горпинич, О. Ю. Клименко, Л. М. Москаленко, М. С. Труш, В. Ф. Ятченко — Київ : ДУТ, 2019. — 235 с.
3. Курчаба Т. Соціологія : навч.-метод. посіб. Тетяна Курчаба. – Львів: ПП Сорока Т. Б., 2015. – 183 с.

Інформаційні ресурси

1. Реферати з Соціології <http://osvita.ua>.
2. Соціологія навчальні посібники <http://politics.ellib.org.ua>.
3. Навчальні матеріали онлайн <http://pidruchniki.com/sotsiologiya>.
4. <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9404/1/sociologiya-plani-semynarskih-zanyat.pdf>
5. <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/437/1/Козирев%20соціологія%202016.pdf>

Додатки

(зразки можливих різнорівневих видів контролю отриманих знань)

Зразок питань для самоконтролю.

1. Що є причинами національних конфліктів у світі?
2. Національні процеси в сучасному суспільстві.
3. Що Ви знаєте про міжнаціональні конфлікти?
4. Національні конфлікти та їх рішення в сучасних умовах.
5. Дайте порівняльну характеристику головних соціологічних теорій конфлікту.
6. Розкрийте сутність подвійного характеру функцій конфлікту, проілюструйте окремі з них.

Зразок тестових завдань.

1. Відхилення від прийнятих у суспільстві норм, починаючи від незначних і завершуючи найбільш суттєвими та серйозними, що загрожують життєдіяльності окремих груп, суспільству загалом — це (*продовжити думку*).
2. Класичними видами девіантної поведінки визнані:
а) пияцтво, алкоголізм, б) наркоманія;
в) злочинність, г) суїцид;
д) _____; е) _____.
3. Делінквентна поведінка — це ... (*продовжити думку*).
4. За П. Бергером, ми перебуваємо у полі соціального контролю, що являє собою кілька концентричних кіл:
а) політико-юридична система; б) суспільна мораль, звичаї та звички;
в) _____; г) _____;
д) сім'я та приватне життя. (*завершіть перелік*).
5. Назвіть функції девіації _____
6. Уільям Х. Шелдон зробив висновок, що найбільш схильні до девіантної поведінки (хоча вони далеко не завжди стають злочинцями):
а) ендоморф; б) мезоморф; в) ектоморф.

Приклад різнорівневого завдання.

Соціологія політики. Політичний практикум.

Початковий рівень – по 0,5 балів.

1. Чи згодні ви з цими судженнями? Виберіть правильну відповідь.
А. Вчені, сьогодні це представники середнього класу?
Б. Зростання українського середнього класу сприяє зміцненню соціальної злагоди і політичної стабільності.
В. У соціальній структурі найбільш розвинених країн Північної Америки та Західної Європи переважає середній клас, в соціальній структурі України – робітничий і нижчий класи.
2. Знайдіть помилки в розподілі режимів і форм правління.
А. Форми правління: монархія, тоталітаризм, авторитаризм;
Б. Політичні режими: демократія, тиранія, олігархія;
3. Античний мислитель Платон, аналізуючи тему влади, писав: ..., думав я, ми тепер неодмінно погодимося, що будь-яка влада, оскільки вона влада, має на увазі благо не кого іншого, як тих, хто їй підвладний і нею

опікується– в громадському і в приватному порядку (Платон. Держава). Чи згодні ви з думкою Платона? (Так/Ні)

4. Кожна партія і кожен її член обраний в депутати повинні виконувати свої передвиборні обіцянки і нести відповідальність за їх невиконання. Чи виконується ці базові умови сьогодні в Україні?

- А. Так виконуються.
- Б. Ні не виконуються.
- В. Виконуються, але не в повному обсязі.

Середній рівень – по 0,5 балів.

5. Дайте визначення того, що називається:

Партія _____
Монархія _____
Вождизм _____
Соціалізм _____
Коллективізм _____
Президент _____
Диктатор _____

6. «Д. Поппер виділив два типи суспільства, самостійно існуючих: відкрите і закрите». Ви вважаєте, що це виправдано? Або ви хочете це оскаржити?

У будь-якому випадку хотілося б знати ваші аргументи.

Достатній рівень – 1 бал.

7. Чим політично різняться?

традиційне суспільство _____
індустріальне суспільство _____
примітивне суспільство _____
постіндустріальне суспільство _____

Високий рівень - 1 бал.

8. На рівні здорового глузду ми ділимо факти на:

- а) біологічні (сон, їжа, дихання),
- б) психологічні (любов, ненависть, задоволення).

Наведіть 4-5 приклади:

- а) політичних фактів;
- б) соціологічних фактів;
- в) культурологічних фактів.